

POLISH-UKRAINIAN FOUNDATION «THE INSTITUTE OF
INTERNATIONAL ACADEMIC AND SCIENTIFIC
COOPERATION»

THEOLOGICAL ACADEMY OF THE UNIVERSITY OF
CARDINAL STEFAN WYSHINSKY IN WARSAW

FUNDACJA ADD

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Збірник наукових есе учасників наукового стажування

Варшава, Республіка Польща

2022

Академічна доброчесність: виклики сучасності: збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 27.06.2022 – 05.08.2022) / уклад. Ю. Главчева; Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці»; Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського; Фундація ADD. Варшава, 2022. 288 с.

Укладач: ГЛАВЧЕВА Ю. М., PhD, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

У збірнику викладено матеріали наукових есе учасників стажування, організованого Польсько-українською Фундацією – Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці спільно з Духовною Академією Університету Кардинала Стефана Вишинського у Варшаві та польською Фундацією ADD.

Метою стажування є ознайомлення із європейськими підходами щодо питання наукового плагіату і популяризація академічної доброчесності, а також підвищення кваліфікації освітян та поглиблення співпраці в академічній та науковій галузі між Україною та Польщею.

У збірнику розглядаються основні проблеми академічної доброчесності в навчальних та наукових роботах, що пов'язано з інтенсивною комп'ютеризацією та інформатизацією всіх аспектів людського життя.

Люлька Ю. П.,

канд. мед. наук, асистент кафедри

медико-соціальної експертизи і реабілітації ФПО,

Дніпровський державний медичний університет

ОСНОВНІ ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ДНІПРОВСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

В сучасних умовах, можливість стрімкого поширення і суттєве спрощення доступу до інформації, зокрема й наукової, ставить перед педагогами і науковцями нові завдання щодо стандартів якості отримання нових знань. Першочерговим завданням вищих навчальних закладів є надання високоякісних освітніх послуг європейського рівня, які будуть забезпечувати формування професійних і наукових здібностей у здобувачів вищої освіти, відповідно до запиту суспільства. Важливою складовою якісного освітнього процесу є дотримання принципів академічної доброчесності. Медична освіта не є виключенням, та має бути флагманом запровадження етичних і моральних норм.

Проблеми з етикою, ціннісними настановами, культурою та поведінкою, а також безкарність проявів академічної недоброчесності провокують появу викривленої професійної медичної спільноти та завдають значної шкоди основним морально-етичним принципам в медицині [1].

В останні роки в нашому суспільстві спостерігається зниження рівня довіри до закладів вищої освіти в сфері охорони здоров'я і, як наслідок, падіння престижності професії лікаря. Це пов'язано зі звинуваченнями працівників закладів у корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушеннях, академічній недоброчесності.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.02.2019 р., № 95 була схвалена стратегія розвитку медичної освіти в Україні, завданням якої стала зміна

ставлення до науки, підходів до викладання і навчання з метою побудови якісної системи медичної освіти та трансформації академічної культури [2].

В Законі України «Про освіту» академічна доброчесність визначається як сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [3]. Академічну доброчесність визначає сукупність основних цінностей: чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність і відвага [4].

Шляхом успішної реалізації принципів академічної доброчесності є всебічне залучення всіх членів академічної спільноти у науково-освітньому процесі. Насамперед, кожен учасник освітнього процесу має бути ознайомлений та розуміти основні правила академічної доброчесності, системно уникати порушень та бути відповідальним. Кожен, учасник має дотримуватися Конституції та законів України, міжнародних стандартів, не допускати будь-яких порушень, забезпечувати прозорість і публічність інформації. Крім того, наукова спільнота має дотримуватися принципів об'єктивності, справедливості і академічної свободи [5].

В Дніпровському державному медичному університеті суворо дотримуються цих принципів, успішно втілюючи в життя новітні підходи до викладання та передові наукові технології.

Базовими нормативними документами в Дніпровському Державному Медичному Університеті є: Кодекс академічної доброчесності ДДМУ; Положення про академічну доброчесність; Положення про Комісію з питань академічної доброчесності; Положення про групу сприяння академічній доброчесності.

У 2021 році був затверджений оновлений Кодекс академічної доброчесності Дніпровського державного медичного університету, розроблений відповідно до

Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про авторське право і суміжні права», Закону України «Про наукову і науково-технічну експертизу», Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Етичного кодексу ученого України, Бухарестської декларації етичних цінностей і принципів вищої освіти в Європі, стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG), ухвалених Міністерською конференцією в Єревані 14-15 травня 2015 р., Статуту Університету, інших законів України та актів законодавства, прийнятих на їх виконання.

З метою запобігання і виявлення академічної недоброчесності до освітніх програм підготовки бакалаврів і магістрів університету були включені лекції з академічної доброчесності і академічного письма. На мою думку, важливим кроком стало поступове переведення завдань у вигляд проектів та індивідуальних ситуаційних і клінічних задач, що знижує до мінімуму прояви академічної недоброчесності. Введений посилений контроль щодо правильного оформлення посилань на джерела інформації, перевірка друкованих робіт на предмет плагіату та створення репозитарію академічних текстів. На науковому рівні вищої освіти до навчальних планів був включений «Курс академічної доброчесності», а також запроваджена процедура експертної оцінки та технічної перевірки (за допомогою спеціалізованих програмних засобів) щодо ознак академічного плагіату в дисертаційних дослідженнях, статтях, монографіях [6].

Підсумовуючи можна зазначити, що наше суспільство знаходиться на вірному шляху до зміни ставлення щодо понять морально-етичних норм у науковому товаристві. Українська спільнота зараз, як ніколи, прагне досягти найвищого рівня, щоб відповідати стандартам і бути визнаною у світі. Створення державою і освітніми установами нормативно-правової бази і умов є основним фундаментом, на який має спиратися кожен член суспільства. На мою думку, такі поняття, як честь, чесність,

справедливість, відповідальність в їх загальному розумінні, повинні закладатися суспільством в людині ще з малечку. Отже змінюючи світ, кожна людина має почати з себе.

ПЕРЕЛИК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дойчик М. Академічна чесність: данина моді чи життєва необхідність? Академічна чесність як основа сталого розвитку університету. Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. С. 93 – 103.

2. Стратегія розвитку медичної освіти в Україні [Електронний ресурс] / Міністерство охорони здоров'я України. URL: https://moz.gov.ua/uploads/1/8473-7066_14_08_strategia.pdf.

3. Закон України «Про освіту» №2145-VIII (в редакції від 19.01.2019 р.) [Електронний ресурс]. URL: Про освіту | від 05.09.2017 № 2145-VIII (rada.gov.ua).

4. Фундаментальні цінності академічної доброчесності. Переклад з англійської здійснено проектом сприяння академічній доброчесності в Україні – SAIUP, що впроваджується Американськими Радами з міжнародної освіти: ACTR/ACCELS. [Електронний ресурс]. URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1iTMJIJmVWOGHqF5Txzyuvzmy5ofx-UGP>.

5. Проєкт Закону «Про академічну доброчесність» [Електронний ресурс]. URL: проєкт-закону-про-АкадДоброчесність_4.pdf (naqa.gov.ua).

6. Кодекс академічної доброчесності Дніпровського державного медичного університету, (оновлений від 25.03. 2021р.) Дніпро.11с. [Електронний ресурс]. URL: <https://drive.google.com/file/d/1NPb45uwNWVDiHlbFoBymI6uYxsiOyEQm/view>.